

*Books for Your Library
За вашата библиотека*

Рубриката „За Вашата библиотека“ има за цел да ви запознае с някои от най-новите и атрактивни заглавия в историческата литература. Тук ще намерите не само любопитни факти и ценни препоръки, но и описани лични впечатления, които може да са ви от полза при избора на книга за Вашата библиотека.

БЪЛГАРИЯ И КНЯЗ БИСМАРК

На 27 февруари 2014 г. в големия салон на БАН беше представена книгата на акад. Константин Косев „България и княз Бисмарк“. Както самият автор посочи, тя представлява опит за обобщение на резултатите от дългогодишната му изследователска дейност. Изследването е не само един забележителен труд, но и проникновено и интересно четиво, отличаващо се с художествения език, на който е написано. Изданието е богато илюстрирано с картини, които представят княз Бисмарк в един съвсем различен образ от този на „прусака с железен шлем“.

Книгата има подзаглавие „Създателят на модерна Германия“ и това е единият от основните акценти в нея – от развитието, от „абсурдните идеи“ към резултата – как хилава Прусия става велика Германия. Акад. Косев пише: „Новосъздадената от Бисмарк обединена германска държава наистина се отличава

със своята консервативна, силно централизирана авторитарна монархическа система на управление. Но в същото време по волята на „железния канцлер“ в страната се създават и налагат такива буржоазно-либерални закони по подобие на Наполеоновия кодекс, които разкриват най-широк простор на буржоазните преобразувания в духа на пазарните взаимоотношения и принципи“.

Друг акцент в изследването може да се нарече „Княз Бисмарк и възникването на Княжество България“. Не трябва да забравяме, че създаването на Княжеството протича в тясна връзка с конфликта на силите – съперници по

Източния въпрос. Германският въпрос и Българският въпрос се оказват практически тясно преплетени компоненти в системата на европейските между-държавни отношения.

Акад. Косев развенчава мита, че санстефанска България е разпокъсана в Берлин под ръководството на Бисмарк. Той показва, че съдбоносната за българите Руско-турска освободителна война е до голяма степен резултат от дипломатическите усилия на „железния канцлер“. Източната криза (1875 – 1878 г.) е разпалена, за да отвлече вниманието на великите сили от френско-германския конфликт. Само Източният въпрос „може да забие клин между Русия и Австро-Унгария“ и да избави Германия от застрашаващата я коалиция.

В деня на подписването на договора от Сан Стефано в своя реч пред германския Райхстаг канцлерът Бисмарк излага становището на Германия по положението на Балканите. Основните интереси на Германия са да се запази свободата на корабоплаване по река Дунав и през Босфора и Дарданелите. Що се отнася до клаузите на подписания Санстефански договор, Бисмарк изтъква, че границите на България и на другите малки балкански държави не засягат пряко интересите на Германия толкова, че да става нужда заради това да се развалят отношенията с останалите заинтересувани страни.

Съдбата на санстефанска България е предreshена преди свикването на Берлинския конгрес. Съгласно Будапещенската тайна конвенция, подписана на 15 януари 1878 г., Австро-Унгария трябва да получи Босна и Херцеговина, а Русия – Бесарабия. На Балканите не бива да се допуска създаването на голяма славянска държава, като вместо това се предвижда възможността България, Румелия и Албания да станат независими държави.

На 30 май 1878 г. руският посланик в Лондон Шувалов и британският външен министър Солсбъри постигат тайното споразумение. Тъкмо тази спогодба предвижда България да бъде разделена на княжество в земите между Дунава и Балкана и на автономна област в земите южно от Балкана, като южната българска граница трябва да бъде достатъчно отдалечена от Бяло море.

На конгреса в Берлин германският канцлер Бисмарк посреща колегите си от Русия, Австро-Унгария, Великобритания, Франция, Италия и Турция и се обявява за „честен посредник“ между всички тях. Както заявява откровено Бисмарк на турските делегати: „Ако вие си въобразявате, че конгресът се е събрал заради Турция, дълбоко се заблуждавате. Сан Стефанският договор би си останал такъв, както бе изработен, ако не засягаше някои въпроси, които интересуват Европа“.